

Blinde beoordeling van studieprestaties

*De digitale krant van de Universiteit Utrecht (DUB 28/11/2022) beschrijft hoe het staat met het bestuurlijke streven naar **anoniem tentamineren**.¹ Dat is trouwens een merkwaardige woordcombinatie. Streeft men naar een tentamenprocedure waarin de naam van de tentaminator onbekend blijft? Neen, men bedoelt een procedure waarbij de beoordelaar van studieprestaties niet weet door wie de prestatie geleverd is. De beoordelaar heeft, als Vrouwe Justitia, een blinddoek op, want gelijke prestaties moeten gelijk beoordeeld worden. Zolang het oordeel niet geveld is, blijft de identiteit van de betrokken student verborgen, om te voorkomen dat het oordeel van de tentaminator vertekend kan worden door studentkenmerken die niet ter zake zijn. Dat zijn studentkenmerken die niet tot de overeengekomen beoordelingscriteria behoren.*

*Het is dus beter te spreken van: **blinde beoordeling van studieprestaties**. Bij blinde beoordeling bewerkstelligt men niet alleen dat de naam van de student verborgen blijft voor de beoordelaar. Ook voorkomt men dat de beoordelaar zich anderszins een visuele voorstelling van de student kan maken: man of vrouw? huidskleur? ras? sociale klasse? leeftijd? gelaatsuitdrukking? fysieke aantrekkelijkheid? lichamelijke handicaps? kleding? make-up? lichaamsverzorging? versierselen? Het gaat om alle studentkenmerken, welke dan ook, die niet ter zake zijn in het licht van de overeengekomen beoordelingscriteria. Dus óók om vlijt, netheid of gedrag; lees-, schrijf-, spreek- of denksnelheid; studieachterstand en recidive;² beheersing van de Nederlandse (c.q. Engelse) taal; accentloze uitdrukkingsvaardigheid in het ABN; bekendheid met de Nederlandse cultuur en Nederlandse omgangsvormen; politieke, morele of religieuze opvattingen; et cetera.*

Door blinde beoordeling van studieprestaties tracht men dus te voorkomen dat studenten een bonus of malus krijgen op grond van kenmerken die niet ter zake zijn, dus dat ze coulanter of strenger beoordeeld worden dan ze op grond van de overeengekomen beoordelingscriteria en op basis van het gelijkheidsbeginsel zouden verdienen.

Maar soms moet men uit hoofde van het gelijkheidsbeginsel rekening houden met bijzondere kenmerken van de student. Men meent bijvoorbeeld toestemming te moeten geven om werkstukken in de moedertaal te schrijven in plaats van in de voertaal die in de desbetreffende opleiding gangbaar is, of om een tentamen mondeling in plaats van schriftelijk af te leggen. Ook zal men in het afstandsonderwijs of voor bijzondere doelgroepen (zoals gehandicapte, dyslectische, zieke of bedlegerige studenten) afwijkende beoordelingsprocedures moeten overwegen.

Soms ook wegen de voordelen van blinde beoordeling niet tegen de nadelen op. Men acht het bijvoorbeeld wenselijk dat de kwaliteit van de studieprestatie (bv. een individueel werkstuk of project) in eerste instantie beoordeeld wordt door de persoonlijke opdrachtgever of begeleider en pas in tweede instantie door een deskundige die meer distantie tot de student in acht kan nemen. Van de twee beoordelaars wordt verwacht dat ze samen tot een afgewogen eindoordeel zullen komen.

Een ander voorbeeld: in sommige opleidingen geeft men prioriteit aan de formatieve functie van toetsing en tentaminering. Men wil de student telkens ontwikkelingsgericht feedback geven, hem of haar informeren en adviseren over zijn of haar voortgang in het traject van beginnersniveau naar competent eindniveau.³ Men scoort niet zozeer hoe goed de student in een moduul gepresteerd heeft in vergelijking met medestudenten, maar men doet uitspraken over de groei die de student heeft doorgemaakt en in welke opzichten en in welk tempo verdere groei moet worden nagestreefd.

Wes Holleman

weblog onderwijs, 17/12/2022

<https://www.onderwijsethiek.nl>

---

¹ <https://dub.uu.nl/nl/analyse/de-lange-weg-naar-anoniem-tentamineren> (28/11/2022)

² Bij blinde beoordeling is het bijvoorbeeld in principe niet mogelijk iemand een 'genadezesje' te geven.

³ <https://www.voxweb.nl/nieuws/bij-anoniem-tentamineren-wordt-de-student-weer-een-nummer-goed-idee-of-niet> (21/6/2021); <https://www.youtube.com/watch?v=QV2oaPU0nd8> (23/6/2021)